

# KAPITEL 1 AFRIKANSK HÄSTPEST

Jfr rådets direktiv 92/35/EEG av den 29 april 1992 om kontrollregler och åtgärder för bekämpning av afrikansk hästpest (EGT L 157, 10.6.1992, s. 19). Med epizootilagstiftningen och direktiv 92/35/EEG som grund har följande bekämpningsplan utarbetats.

## A. Åtgärder vid misstanke om afrikansk hästpest

### 1. Anmälan

a. Veterinär som misstänker förekomst av afrikansk hästpest ska omedelbart per telefon anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären).

Rådfrågning vid misstanke kan även göras till SVA, Jourhavande epizootolog.

b. Person som misstänker att afrikansk hästpest har drabbat djur i hans vård ska omedelbart anmäla detta till distriktsveterinär eller annan veterinär.

c. Övriga personer som yrkesmässigt kommer i kontakt med mottagliga djur eller produkter från dessa och som misstänker förekomst av afrikansk hästpest ska omedelbart anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären) om Jordbruksverket inte redan har vidtagit åtgärder.

d. Ytterligare bestämmelser och anvisningar om anmälan vid misstanke om epizootisk sjukdom finns i kapitlen Veterinär, Länsstyrelsen och Statens Veterinärmedicinska Anstalt i Del I.

### 2. Undersökning och provtagning

a. Den veterinär som misstänker afrikansk hästpest i en anläggning ska kliniskt undersöka misstänkt smittade djur och ta de prover som bedöms nödvändiga för att bekräfta eller utesluta misstanken.

b. En veterinär som Jordbruksverket utser ska vid behov ta ytterligare prover i den misstänkt smittade besättningen.

Bestämmelser och anvisningar om hur provtagning ska ske, hur emballering av prover ska gå till samt vart prover ska skickas finns i kapitlet Provtagning, transport av prover samt epizootiutrustning i Del I.

### 3. Spärrförklaring

Veterinär som har grundad anledning att misstänka förekomst av afrikansk hästpest i en anläggning med hästdjur ska spärrförklara anläggningen.

Bestämmelser och anvisningar om spärrförklaring finns i kapitlet Spärrförklaring och smittförklaring i Del I.

### 4. Avspärrning

a. Den veterinär som spärrförklarar anläggningen ska se till att tillfartsvägarna till området snarast provisoriskt stängs av. Avstånd mellan djuranläggning och avstängning bör vara minst 300 meter.

b. Spärrförklarande veterinär eller en veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att så snart som möjligt

- tillfartsvägarna stängs av med vägbommar eller likvärdigt,
- anslag som anger att anläggningen är spärrförklarad och att tillträde är förbjudet (epizootianslag 2) sätts upp vid tillfartsvägarnas avstängningar,
- att en plats ställs iordning där det finns möjlighet att smittrena personer och utrustning som lämnar anläggningen.

#### 5. Spärrbestämmelser

Anvisningar om restriktioner finns i kapitlet Spärrförklaring och smittförklaring i Del I.

- Alla hästdjur ska hållas kvar i sina stallar eller på någon annan plats där de är skyddade mot smittspridande insekter.
- Hästdjur får inte flyttas till eller från anläggningen.
- I en anläggning där afrikansk hästpest misstänks kan Jordbruksverket besluta att kroppar av hästdjur som har dött ska obduceras. Obduktion ska då ske enligt Jordbruksverkets anvisningar.

#### 6. Spårande av kontakthanläggningar

- Den veterinär som undersöker djur i en misstänkt smittad anläggning eller som spärrförklarar en anläggning där smitta misstänks, ska notera uppgifter från den som har djuren i sin vård om
  - eventuella kontakthanläggningar som tagit emot hästar från den spärrförklarade anläggningen under den tid smitta kan ha funnits där,
  - eventuella kontakthanläggningar dit smitta kan ha förts på annat sätt med hänsyn till anläggningarnas belägenhet, utformning eller andra kontakter med den spärrförklarade anläggningen, samt
  - eventuella kontakthanläggningar som kan ha spridit smitta till den spärrförklarade anläggningen.

Om undersökande eller spärrförklarande veterinär inte fått uppgifter om kontakthanläggningar i samband med undersökning eller spärrförklaring ska en veterinär som Jordbruksverket utser ansvar för att dessa uppgifter skaffas.

- Veterinären ska på snabbast möjliga sätt meddela Jordbruksverket om eventuella kontakthanläggningar.

Jordbruksverket ansvarar för att kontakthanläggningar spärrförklaras om det bedöms motiverat och veterinären inte har möjlighet att göra detta.

#### 7. Inventering och fortsatt undersökning av anläggningens djurbestand m.m.

- Spärrförklarande veterinär ska göra en preliminär inventering av anläggningens bestånd av hästdjur vid spärrtillfället och även ta reda på var i anläggningen det finns gynnsamma betingelser för smittspridande insekter eller platser där sådana insekter annars kan hålla till.
- Vid inventeringen ska det totala antalet hästdjur anges. Dessutom ska anges antalet av vart och ett av de olika slag av hästdjur som finns i den spärrförklarade anläggningen. Identitet på samtliga hästdjur i anläggningen ska styrkas med hästpass.

För varje art av hästdjur ska noteras

- i vilket utrymme djuren är placerade,

- antal djur som dött,
- antal djur med symtom, samt
- antal djur som kan antas vara smittade.

c. Inventeringen ska hållas aktuell under hela spärrtiden.

Djur som föds, insjuknar, avlivas eller självdör ska noteras.

De löpande anteckningarna ska föras av djurhållaren och ska på begäran visas upp för Jordbruksverket och länsstyrelsen.

d. Veterinären ska på Jordbruksverkets blankett Epi 3 skriva rapport över utförd förrättning i samband med spärrförklaringen.

e. På platser i anläggningen där det kan finnas smittspridande insekter ska insektsbekämpning snarast ske i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer.

f. Veterinär som Jordbruksverket utser ska regelbundet besöka spärrförklarad anläggning och

- kliniskt undersöka samtliga hästdjur i anläggningen,
- undersöka sjuka djur särskilt noggrant samt
- ta prover för undersökning på laboratorium i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer.

## 8. Rekognoscering av plats för epizootigrav

Jordbruksverket kan besluta att döda djur, produkter och annat som kan innehålla epizootisk smitta får grävas ner i en epizootigrav i stället för att oskadliggöras genom bearbetning eller förbränning (som oftast är förstahandsalternativ). Det kan vara lämpligt att en veterinär så snart som möjligt, i samverkan med kommunens miljöförvaltning, undersöker om det finns en lämplig plats för en epizootigrav i eller nära det spärrförklarade området.

Anvisningar om oskadliggörande samt lämplig placering av epizootigrav finns i kapitlet Oskadliggörande i Del I.

## 9. Smittutredning

a. En smittutredning ska snarast inledas. Ansvarig för denna är en veterinär som Jordbruksverket utser.

b. Smittutredningen ska minst omfatta följande.

- Bedömning av den tid under vilken smittan kan ha funnits i anläggningen eller området innan den upptäcktes och anmäldes,
- efterforskning av varifrån smittan kan ha spridits till den anläggning eller det område där smitta misstänks,
- efterforskning av andra anläggningar och områden som kan ha smittats från samma källa,
- utredning av på vilket sätt smitta kan ha spridits till eller från den anläggning eller det område där smitta misstänks, samt
- eventuell förekomst och utbredning av smittspridande insekter.

c. Som underlag för smittutredningen används en blankett som särskilt utformats för ändamålet (Jordbruksverkets blankett Epi 11). Den kombineras med blankett Epi 3 som innehåller uppgifter om vilka djur som finns i besättningen vid spärrtillfället.

## **B. Åtgärder då afrikansk hästpest har konstaterats**

### **1. Smittförklaring**

a. Jordbruksverket beslutar om smittförklaring då förekomst av afrikansk hästpest har konstaterats i en anläggning.

b. Efter delegation av Jordbruksverket beslutar länsstyrelsen om smittförklaring.

Utöver de åtgärder som angivits för spärrförklarad anläggning gäller följande för smittförklarad anläggning.

### **2. Avspärning**

En veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att

- huvudtillfartsvägen till smittförklarat område stängs av med vägbom eller likvärdigt,
- övriga vägar till anläggningen stängs av med fasta bommar eller likvärdigt,
- epizootianslag 2 sätts upp vid avstängningsanordningarna, om det inte redan skett vid beslut om spärrförklaring,
- utrustning för desinfektion placeras i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer vid huvudtillfartsvägens avspärning och vid in- och utgångar till djurutrymmen om det inte skett tidigare, samt att
- bord eller annan anordning för avlämnande av post och varor till området sätts upp vid huvudtillfartsvägens avspärning.
- om det inte redan är gjort i samband med misstanke om sjukdomen ska åtgärder vidtas, enligt Jordbruksverkets anvisningar, för att minska förekomst av smittspridande insekter.

### **3. Provtagning**

a. Om inte tillräcklig provtagning skett redan i samband med spärrförklaringen, ska det göras omgående.

b. Prover ska tas av en veterinär som Jordbruksverket utser och ska ske i den utsträckning som verket anger.

Bestämmelser och anvisningar om hur provtagning ska ske, hur emballering av prover ska gå till samt vart prover ska skickas finns i kapitlet Provtagning, transport av prover samt epizootiutrustning i Del I.

### **4. Smittutredning**

En smittutredning ska snarast inledas om detta inte redan gjorts i samband med spärrförklaringen. Ansvarig för utredningen är en veterinär som Jordbruksverket utser. Se punkt A 9.

### **5. Värdering och avlivning**

Bestämmelser och anvisningar om värdering och avlivning finns i kapitlet Avlivning av djur i Del I.

a. Alla hästdjur som har smittats av afrikansk hästpest eller uppvisar symtom på sjukdomen ska utan dröjsmål avlivas.

Jordbruksverket fattar beslut om avlivning samt om lämplig avlivningsmetod.

b. Avlivningen ska ske under övervakning av veterinär som Jordbruksverket utser.

c. Djuren ska före avlivningen värderas av de värderingsmän som Jordbruksverket utsett.

## 6. Oskadliggörande

Bestämmelser och anvisningar om oskadliggörande finns i kapitlet Oskadliggörande i Del I.

a. Avlivade djur och kroppar efter djur som dött på anläggningen ska oskadliggöras.

b. Oskadliggörande ska utföras under överinseende av veterinär som Jordbruksverket utser.

## 7. Åtgärder i omkringliggande anläggningar

### Spärrförklaring

**a. Då förekomst av afrikansk hästpest officiellt har bekräftats ska samtliga anläggningar med hästdjur inom en radie av 20 kilometer (inom skyddsområdet) runt smittförklarad anläggning spärrförklaras.**

b. Om 20-kilometersområdet sträcker sig in över annat EU-lands territorium, ska områdets omfattning gemensamt fastställas av de ansvariga myndigheterna i de berörda länderna.

c. Om det finns skäl att misstänka att sjukdomen ska spridas till anläggningar med hästdjur utanför 20-kilometersområdet på grund av geografiska, meteorologiska eller ekologiska förhållanden eller på grund av förflyttning av hästdjur till eller från smittförklarad anläggning, kan Jordbruksverket besluta om spärrförklaring även av sådana anläggningar.

Jordbruksverket ska underrätta EU-kommissionen om ett sådant beslut.

### Vaccination

d. Jordbruksverket eller EU-kommissionen kan besluta om systematisk vaccination av hästdjur inom 20-kilometersområdet.

Se vidare avsnitt D.

Bestämmelser och anvisningar om vaccinering finns i kapitlet Vaccination mot epizootisk sjukdom i Del I.

## C. Skyddsområde och övervakningsområde

### 1. Omfattning

a. Så snart diagnosen afrikansk hästpest officiellt har bekräftats ska Jordbruksverket besluta om inrättandet av skyddsområde och övervakningsområde.

b. Efter delegation av Jordbruksverket beslutar länsstyrelsen om inrättande av skyddsområde och övervakningsområde.

**c. Skyddsområdet ska ha en radie på minst 100 kilometer runt hela den smittförklarade anläggningen.**

**d. Övervakningsområdet ska sträcka sig minst 50 kilometer utanför skyddsområdet.**

e. Inom övervakningsområdet får ingen systematisk vaccination mot afrikansk hästpest ha skett under de senaste 12 månaderna.

f. Övergripande bestämmelser om gränsdragning vid inrättande av skydds- och övervakningsområden finns i kapitlet Områden med särskilda restriktioner i Del I.

EU-kommissionen kan under särskilda omständigheter och på väl motiverad begäran besluta om ändringar av gränsdragningen.

g. Om ett skydds- eller övervakningsområde ligger inom mer än en medlemsstats territorium, ska de ansvariga myndigheterna i de berörda staterna gemensamt fastställa detta område.

Vid behov ska ärendet hänskjutas till EU-kommissionen.

**2. Anslag, övervakning m.m.**

a. Vid tillfartsvägarna till skyddsområde och övervakningsområde ska, i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer, epizootianslag 3c respektive 4c sättas upp på väl synliga platser vid de vägar som leder in i områdena.

Veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att anslag sätts upp i tillräcklig omfattning.

b. För anläggningar med hästdjur i skyddsområde och övervakningsområde gäller tillträdesförbud i den utsträckning som Jordbruksverket beslutar.

Veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att epizootianslag 1 sätts upp på byggnader som omfattas av tillträdesförbudet.

c. Jordbruksverket ansvarar för att allmänheten genom massmedier och eventuellt på annat lämpligt sätt informeras om gällande restriktioner.

Länsstyrelsen ansvarar för motsvarande information regionalt.

**Inom skyddsområde gäller följande**

**3. Identifiering m.m. av anläggningar med hästdjur**

a. Alla hästdjur inom området ska om möjligt hållas kvar i sina stallar eller på annan lämplig plats där de är skyddade mot smittspridande insekter. Vid behov ska installning kompletteras med andra typer av insektsskydd som t.ex. insektsmedel eller heltäckande täcken.

b. Alla anläggningar med hästdjur inom området ska identifieras av en veterinär som Jordbruksverket utser.

Anvisningar om hur en sådan identifiering kan genomföras finns i kapitlet Områden med särskilda restriktioner i Del I.

c. En veterinär som Jordbruksverket utser ska regelbundet besöka de anläggningar som hyser hästdjur inom området och kliniskt undersöka dessa hästdjur.

Vad som avses med "regelbundet" får bedömas från fall till fall med hänsyn till den aktuella situationen. Jordbruksverket beslutar om detta.

d. Om Jordbruksverket så beslutar, ska veterinären vid besöken ta prover för undersökning på SVA, utländskt referenslaboratorium eller annat laboratorium som jordbruksverket godkänner.

e. Veterinären ska föra protokoll över besök och iakttagelser i samband med besöken och rapportera dessa till Jordbruksverket.

Resultaten av laboratorieundersökningarna ska även protokollföras centralt på Jordbruksverket, så att en samlad bild av undersökningarna erhålls.

Veterinär som Jordbruksverket utser ska kontrollera att så är fallet.

Kontrollen kan lämpligen ske vid det första besöket i respektive anläggning i samband med den kliniska undersökningen.

Personer som kommer till eller lämnar anläggningar inom skyddsområdet ska utföra personlig smittrening i den omfattning som behövs för att motverka smittspridning.

g. Om hästdjur insjuknar eller dör i en anläggning inom området ska djurhållaren omedelbart anmäla detta till distriktsveterinären eller en annan veterinär om det inte är uppenbart att sjukdomen eller dödsfallet beror på ett olycksfall eller en annan fysisk skada.

En veterinär som får ett sådant meddelande ska snarast underrätta Jordbruksverket ifall afrikansk hästpest inte kan uteslutas som orsak till händelsen.

Om Jordbruksverket så bestämmer ska en veterinär som verket utser, på det sätt som verket beslutar, undersöka de sjuka eller döda djuren och ta prover i den utsträckning som behövs för att fastställa om afrikansk hästpest föreligger.

#### 4. Förflyttning och hantering av djur

a. Förflyttning av hästdjur från den anläggning där de är inhysta är inte tillåten.

b. Jordbruksverket kan dock ge tillstånd för transport av hästdjur direkt till slakteri på följande villkor.

- Slakten ska ske på slakteri som Jordbruksverket godkänner.

- Slakteriet ska om möjligt ligga inom skyddsområdet, annars inom övervakningsområdet.

- Transporten till slakteriet ska övervakas av en veterinär som Jordbruksverket utser.

- Transporten ska vara insektssäkrad.

Jordbruksverket kan delegera till länsstyrelsen att besluta om sådant tillstånd.

#### 5. Vaccination i skyddsområdet

Jordbruksverket eller EU-kommissionen kan besluta om systematisk vaccination av hästdjur inom skyddsområdet.

#### 6. Giltighetstid

Se avsnitt E.

#### **Inom övervakningsområde gäller följande**

#### 7. Identifiering m.m. av anläggningar med hästdjur

Samma bestämmelser som gäller för skyddsområdet.

## 8. Förflyttning och hantering av djur

Samma bestämmelser som gäller för skyddsområdet förutom att Jordbruksverket kan ge tillstånd för transport av hästdjur direkt till ett slakteri i skyddsområdet om övervakningsområdet saknar slakteri.

För övrigt gäller samma bestämmelser för denna slakteritransport som för motsvarande transport i skyddsområdet.

## 9. Vaccination i övervakningsområdet

Vaccination mot afrikansk hästpest är förbjuden inom övervakningsområdet.

## 10. Giltighetstid

Se avsnitt E.

Ytterligare undantag från förbudet att flytta hästdjur från anläggning inom skyddsområde och övervakningsområde

## 11. Transport till karantänsanstalt

a. Hästdjur kan efter särskilt tillstånd av Jordbruksverket få transporteras inom skyddsområde eller övervakningsområde direkt till en anläggning där de kan isoleras (karantänsstall) för förvaring där under 40 dagar för att sedan direkt skickas ut ur området.

b. Transporten till karantänsstallet får bara ske om följande villkor är uppfyllda.

- Transporten ska ske under övervakning av veterinär som Jordbruksverket utser.

- Transporten ska vara förseglad.

Anvisningar om transport finns i kapitlet Transporter i Del I.

- Transporten får bara ske under sådana perioder av året då smittspridande insekter inte är aktiva. Dessa perioder fastställs av EU-kommissionen.

- Under karantänstiden och under transporter till och från karantänen ska djuren vara skyddade från smittspridande insekter.

- Djuren ska undersökas kliniskt av veterinär som Jordbruksverket utser. Undersökningen får ske tidigast 48 timmar före transporten och djuren får då inte visa tecken som tyder på förekomst av afrikansk hästpest.

- Om djuren inte är vaccinerade mot afrikansk hästpest, ska de vid två tillfällen testas serologiskt med komplementbindningstest enligt metod fastställd av EU och ska därvid reagera negativt. Testerna ska utföras med 21 - 30 dagars intervall. Den senaste testen får inte göras tidigare än 10 dagar före avsändandet.

- Om djuren har blivit vaccinerade mot afrikansk hästpest, får detta inte ha skett under de närmast föregående två månaderna. Djuren ska vid två tillfällen testas serologiskt med komplementbindningstest enligt metod fastställd av EU. Testerna ska utföras med 21 - 30 dagars intervall. Den senaste testen får inte göras tidigare än 10 dagar före avsändandet. Ökning av antikroppshalten mellan de två testtillfällena får inte ha skett.



## 12. Annan transport i särskilda fall

a. Efter särskilt beslut av Jordbruksverket kan hästdjur få flyttas inom områden med samma status på följande villkor.

- Djuren ska omedelbart före förflyttningen undersökas kliniskt av veterinär som Jordbruksverket utser.

- Djuren ska vara tydligt märkta så att de går att identifiera individuellt. Hästpass ska medfölja transporten.

- Djuren ska under transporten åtföljas av ett officiellt transportdokument som Jordbruksverket bestämmer.

- Om de djur som ska flyttas är vaccinerade mot afrikansk hästpest, får de inte lämna den anläggning där de fanns vid vaccinationstillfället förrän tidigast 60 dagar efter vaccinationen.

b. Jordbruksverket ska underrätta EU-kommissionen om beslut enligt denna punkt.

### **D. Vaccination**

Se även kapitlet Vaccination mot epizootisk sjukdom i Del I.

a. Jordbruksverket eller EU-kommissionen kan besluta om systematisk vaccination av hästdjur inom skyddsområdet.

b. Om vaccination ska tillämpas ska vaccinationsområdet omfatta minst 20 km runt smittförklarad anläggning. I detta område ska alla hästdjur systematiskt vaccineras

c. Endast vaccin som är godkänt av Jordbruksverket får användas.

d. Vaccinerade djur ska vara identifierade enligt kommissionens genomförande förordning (EU) 2015/262.

e. Vaccineringen ska dokumenteras i hästpasset enligt gällande regler om hästpass.

### **E. Giltighetstider**

a. Bestämmelserna som gäller för smittförklarad anläggning och smittförklarat område, samt bestämmelserna som gäller i skyddsområde och övervakningsområde ska tillämpas under så lång tidsperiod som Jordbruksverket eller EU-kommissionen beslutar.

b. Om systematisk vaccination av hästdjur har utförts i området 20 kilometer runt smittförklarad anläggning eller i skyddsområdet, ska bestämmelserna för smittförklarad anläggning, skyddsområde och övervakningsområde gälla i minst 12 månader.

### **F. Åtgärder då afrikansk hästpest misstänks förekomma i område där hästdjur lever i frihet**

a. Då afrikansk hästpest misstänks förekomma i naturreservat eller annat område där hästdjur lever i frihet, gäller bestämmelserna för spärrförklarad anläggning i tillämpliga delar.

b. Därutöver kan särskilda åtgärder vidtagas efter beslut av EU-kommissionen.